

Ковальчук Т.П.

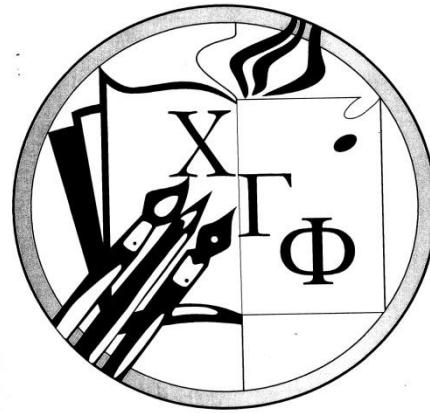
Азбука паперової пластики

Одеса 2019

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

художньо-графічний факультет

Кафедра «Теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки»

Т.П. Ковальчук

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до самостійного виконання практичних завдань з дисципліни

«Теорія та практика декоративно-прикладного мистецтва»

розділ – «Художня обробка паперу» частина 1

студентів спеціальності 023 Образотворче мистецтво, ДПМ та реставрація

Одеса 2019 рік.

Укладач:

Ковальчук Тетяна Петрівна, старший викладач кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки

Рецензенти:

Ткачук Олег Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки ПНПУ імені К. Д. Ушинського

Кубриш Наталія Романівна, кандидат мистецтв, доцент кафедри живопису, малюнку ОДАБА

Методичні рекомендації до виконання самостійних завдань за дисципліною «Теорія та практика декоративно-прикладного мистецтва» (розділ – «Художня обробка паперу») розглянуто і схвалено на засіданні кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки від 27 серпня 2019р., протокол № 1.

В альбомі запропоновані методичні рекомендації, щодо розробки завдань і нескладних композицій на основі конструювання із паперу – найпоширенішого й найдоступнішого матеріалу для здобувачів будь-яких художніх спеціальностей. Наданий матеріал буде корисним для керівників гуртків образотворчого мистецтва, студентів педагогічних і художніх навчальних закладів.

ВСТУП

В загальноосвітніх школах учнів знайомлять із різними видами образотворчого мистецтва, дають їм знання з елементарних основ образотворчої діяльності у рисунку, ліпці, живопису і т.п. Проте просторове мислення найбільш активно розвивається на заняттях конструювання з паперу. Робота з папером, мабуть, найменш копітка справа: невеличкий перелік простих інструментів, папір – все це не складе значних труднощів в організації занять конструюванням. З паперу можна робити не тільки корзиночки и коробочки, а й досить складні и оригінальні композиції. Вміння творити з паперу дозволить швидко й без значних витрат матеріалів і часу оформити будь-яке шкільне чи домашнє свято. Ялинкові іграшки, елементи оформлення інтер'єрів, костюми, маски – все це можна виконати з паперу.

Пропонований курс конструювання з паперу допоможе зрозуміти та засвоїти основні принципи володіння технікою паперової пластики. Для вдалої роботи дуже важливо вибрати папір, клей, інструменти.

Папір для конструювання рекомендується певної якості – щільний рисувальний чи для креслення (100-120г/м), який дозволяє виконати такі операції, як згинання, скручування, прорізи, гофрування и т. п.

Клей ПВА – найкращий для роботи з папером, під час висушування він перетворюється на прозору плівку, яку не помітно ні на білому, ні на кольоровому папері. Клей не має запаху, гігієнічний, легко змивається з рук.

Інструменти. Різак – для різання паперу. Шило – для проколювання отворів. Циркуль, вимірювач, лінійки, трикутники металічні довжиною 25–30 см. Ножиці для розрізання паперу, виконання надрізів, насічок.

Технологія конструювання з паперу має ряд специфічних особливостей. Будь-який виріб створюється на основі конструкції, яка являє собою систему ребер жорсткості, які виходять в результаті згинання аркуша паперу, але в традиційному розумінні аркуш згинається тільки вздовж прямої лінії. Створюючи складні форми, не можна обійтись без криволінійних згинів.

Мета: оволодіти навичками та системою умінь створювати декоративно трансформовану поверхню аркуша паперу різного характеру.

Об’єкт дослідження: об’ємна паперова пластика в технологічному, творчому, формотворчому проявах.

Предмет дослідження: властивості паперу в моделюванні художнього образу в декоративній композиції.

Самостійні завдання за темою «Конструктивні форми з паперу»

Найменування завдань	кількість годин
Вправа 1. Зробити надрізи з одної точки вершини трикутника. Зробити розрізи в різних варіантах відповідно до рисунка. Злегка прогнути аркуш, сформувати заготовку.	4
Вправа 2. На заготовках зробити розрізи вздовж суцільних ліній і надрізи - вздовж штрихових. Сформувати виріб.	4
Вправа 3. Виконати криволінійні розрізи й надрізи відповідно до рисунка й сформувати виріб, прогнувши заготовку вздовж надрізів.	6
Вправа 4. Спочатку вирізаємо заготовку. Наскрізні розрізи у поєднанні з надрізами роблять роботу ажурною та легкою.	6
Вправа 5. Провести лінії-надрізи по відповідно до рисунка заготовки, зігнути вздовж ліній зламу, сформувати її у вигляді дерева.	6
Вправа 6. З аналогією попередніх завдань виконати ці вправи.	6
Вправа 7. Дрібніші деталі вимагають більшої уваги й точності. Їх можна вирізати з суцільного аркуша паперу. Інші вироби можуть складатися з окремих деталей, із них роблять маленькі нескладні композиції – гілочки з листочками.	8
Вправа 8. Конструктивні декоративні дерева з ажурно-витинанковими вирізаннями виконуються у тій самій послідовності.	8
Вправа 9. Декоративне листя дерев різного виду за допомогою кальки можна перенести на щільний папір, зробити надрізи по штриховим лініям і придати їм об’ємної форми.	8
Вправа 10. Форма листків і графіка рисунка наближені до природних і виконуються за тією ж схемою.	8
Вправа 11. Декоративні стилізовані дерева можна виконувати з рівномірно нарізаних смужок паперу (торцева пластика), наклеюючи смужки «в торець» відповідно до малюнка.	8
Вправа 12. Варіанти композицій, що виконані в техніці торцевої пластики і квілінга.	8
Вправа 13. Різноманітні варіанти соняшника, що створені з невеликих модулів і окремих деталей за допомогою надрізів і вирізів.	8
Вправа 14. Геометрична переробка декоративних форм дерев виконується з суцільного аркуша паперу згідно попередньої викройки.	8
Всього самостійних годин	96

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Божко Ю.Т. Основы архитектоники и комбинаторики формообразования: пособие для студ. ВУЗов обучающихся по спец. «Промышленное искусство»/ Божко Ю.Т. – Харьков: Высшая школа, 1984. – 234 с.
2. Васерчук Ю. А. Бумагопластика в проектной культуре дизайна / Юлия Анатольевна Васерчук: Диссерт... кандидат искусствоведения – 17.00.06. – Москва, 2007. – 322 с.
3. Волкотруб И.Т. Основы комбінаторики в художественном конструировании / Волкотруб И.Т. – К.: Вища школа, 1986. –
4. Волкотруб И. Т. Основы художественного конструирования / И.Т. Волкотруб – К.: Вища школа, 1987. –
5. Гагарин Б.Г. Конструирование из бумаги: справочник / Б.Г.Гагарин – Ташкент: Издательство ЦК КП Узбекистана, 1988.
6. Искусство бумагопластики в проектной культуре упаковки: [сб.: Дизайн, эргономика, сервис]. – М.: ВНИИТЭ, 2007. –
7. Ковальчук Т.П. Виды художественной работы с бумагой: наглядно-методическая разработка./ Т.П.Ковальчук, Н.И Резниченко. – Одеса: Астропринт, 1998.
8. Ковальчук Т. П. Азбука паперової пластики./ Т.П.Ковальчук. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007.
9. Ковальчук Т.П. Художня обробка паперу. Курс 1: наочно-методичний посібник./ Т.П.Ковальчук . – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010.
10. Ковальчук Т.П. Художня обробка паперу. Курс 2: наочно-методичний посібник./ Т.П.Ковальчук .– Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010.
11. Роль художественного конструирования из бумаги в профессиональной подготовке художников-графиков // Вестник МГУП, №10. – 2005. – С.181–183.

12. Устин Виталий. Композиция в дизайне: методические основы композиционно-художественного формообразования в дизайнерском творчестве / Виталий Устин. – Астрель, 2007.
13. Формирование объемно-пространственных качеств печатной продукции средствами бумагопластики//Вестник МГУП, №6. – 2006. – С.120–124.
14. Холмянский Л. М. Макетирование и графика в процессе художественного конструирования [Текст] : [Учеб. пособие]. - Москва : б. и., 1978. – 55 с.

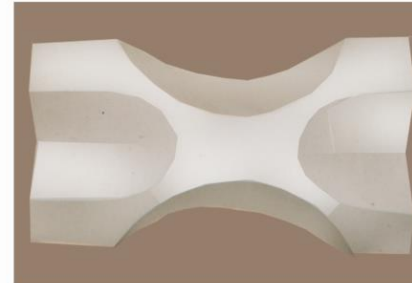
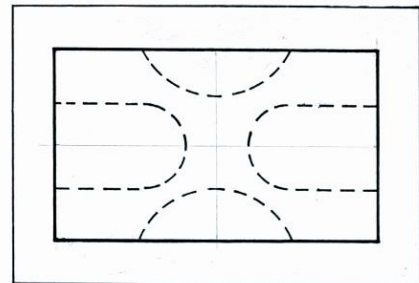
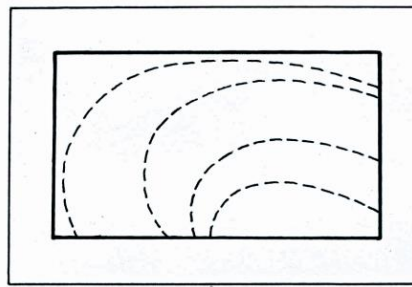
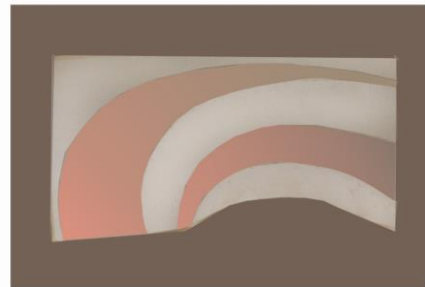
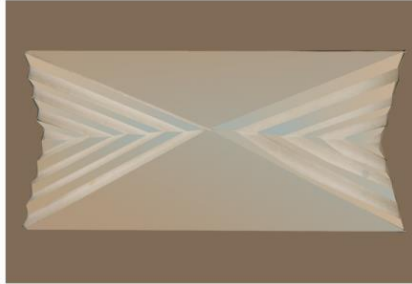
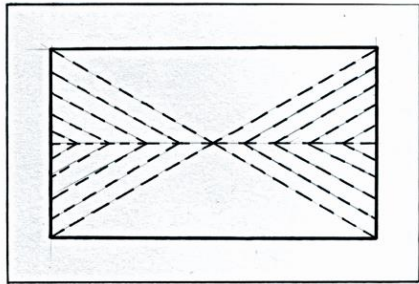
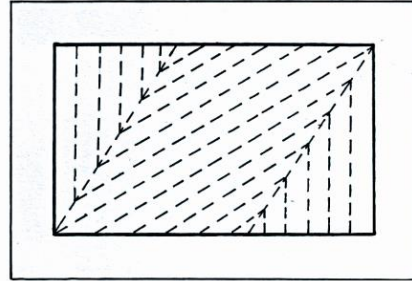
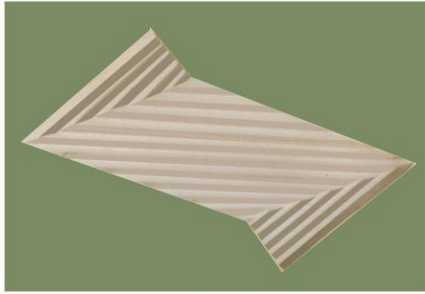
ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

ІНТЕРНЕТ:

Ася Гонца – майстер паперової пластики, м.Черкаси- <http://uk.wikipedia.org/wiki/>

Келвин Ніколс – об'ємна паперова пластика- <http://www.behance.net/calvinnicholls>

Джеф Нишинак – об'ємна паперова пластика- <http://www.jeffnishinaka.com/>

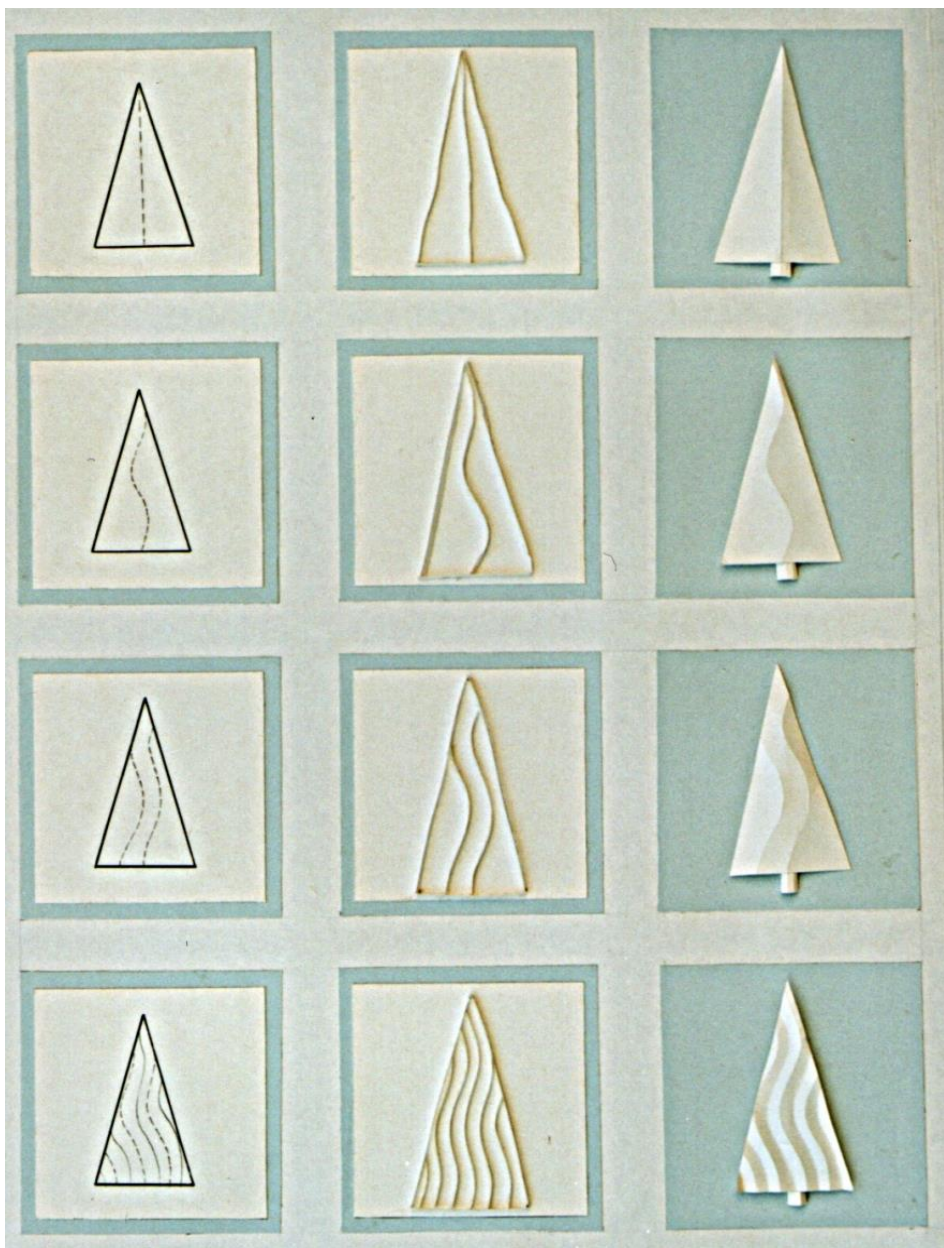

Складання, стинання аркуша проводиться засобом перегину уздовж попередньої розмітки з наступним прогладжуванням ребра, яке утворюється при попередньому продавленні борозенки будь-яким негострим інструментом.

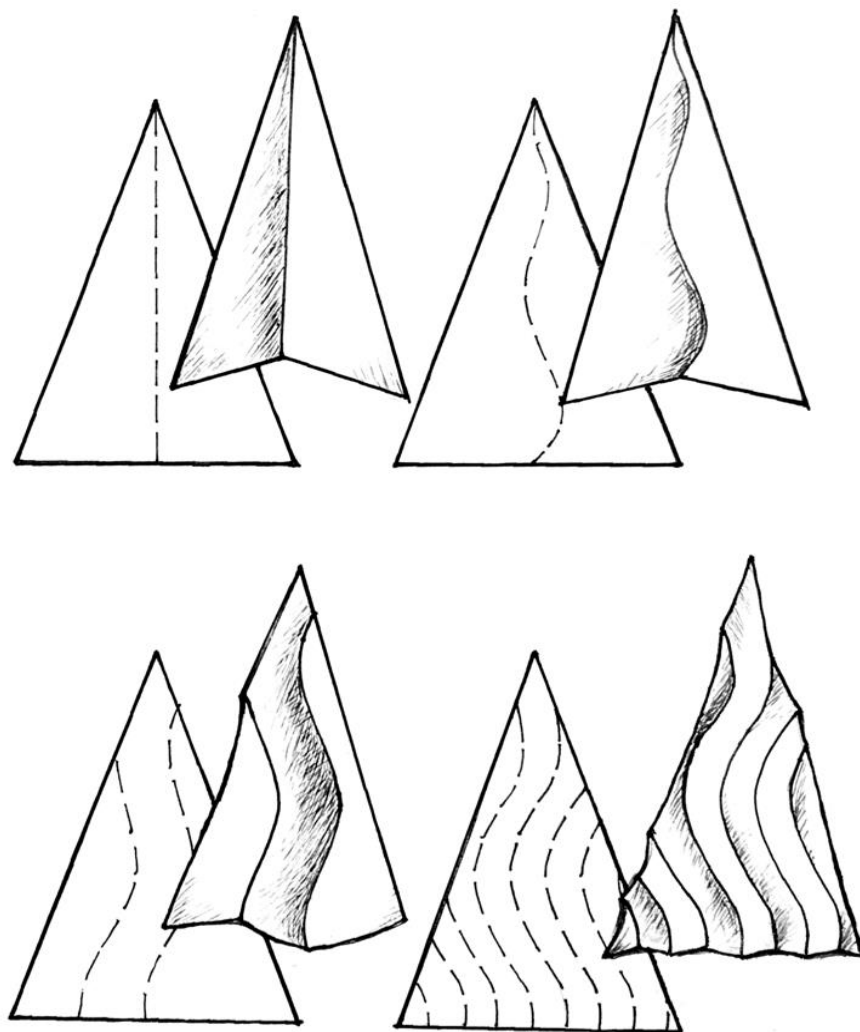
Будь-яку криву лінію на папері можна отримати за допомогою різачка. Виконавши довільний криволінійний надріз на аркуші від краю до краю й прогнувши його, дістанемо чітку й пластичну лінію згину, яка перетворює поверхню паперу. Глибина надрізу не має перевищувати половини товщини аркуша. У випадку його недостатньої глибини аркуш або не зігнеться, а зімнеться, або сформується нечітко. Глибокий надріз може перетворитися у небажаний наскрізний проріз заготовки.

Отже, засвоїмо азбуку паперопластики за допомогою простих вправ, показаних нижче.

Для того, щоб дати уявлення про суть бумагопластики, приступимо до засвоєння вправ в пропонованій техніці від простого до складного.

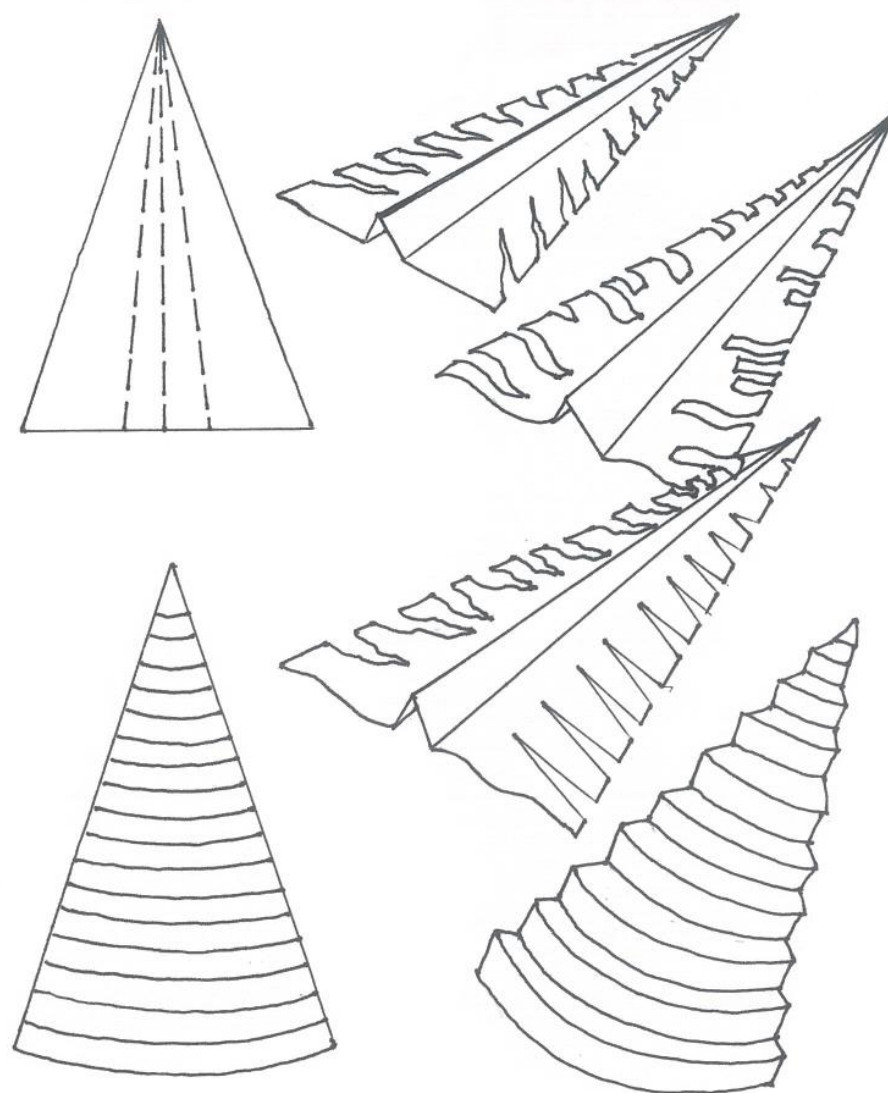

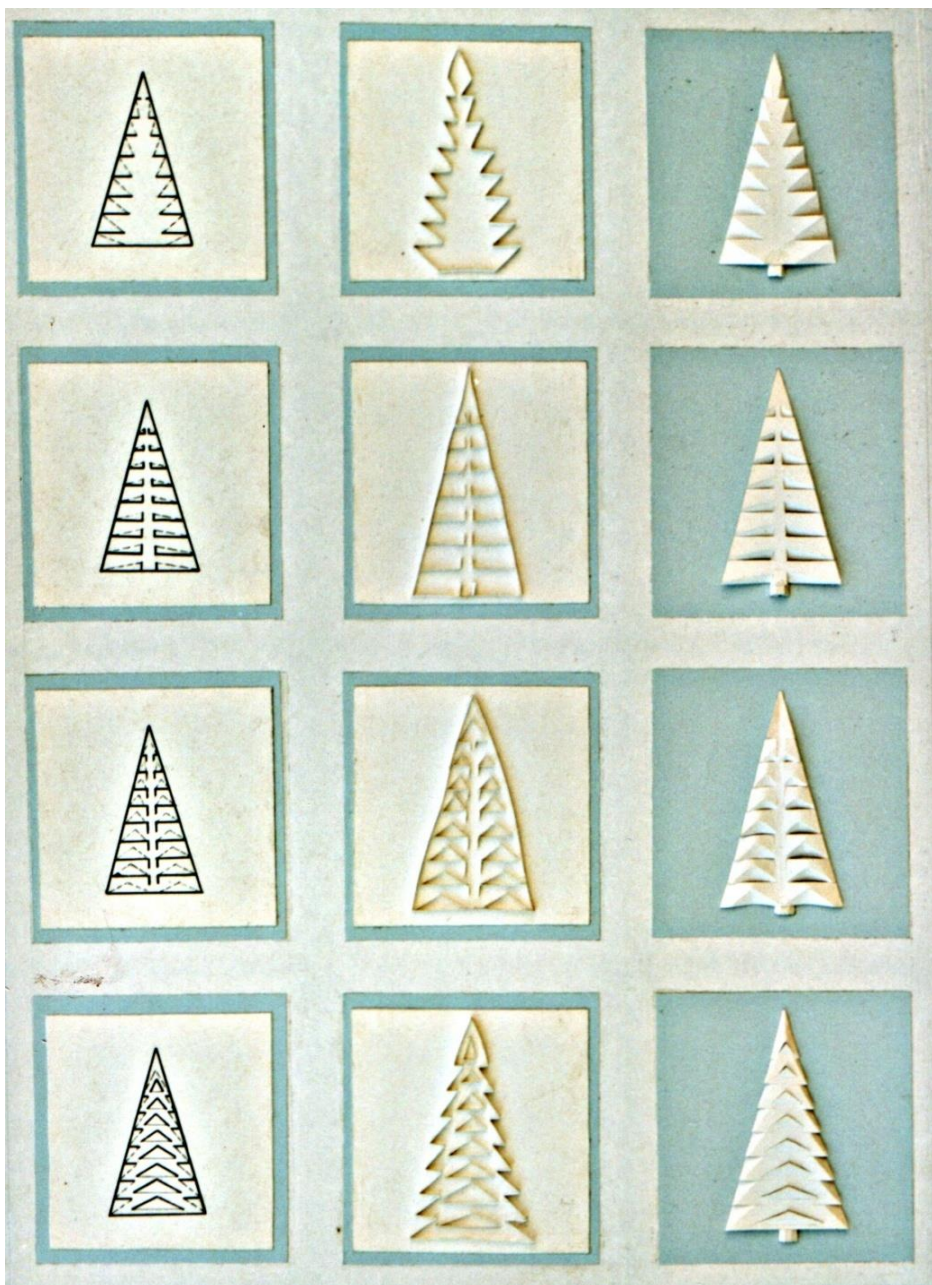
На таблицях послідовно розміщено: графічний малюнок, торцева і об'ємна пластика форми на прикладі дерев.

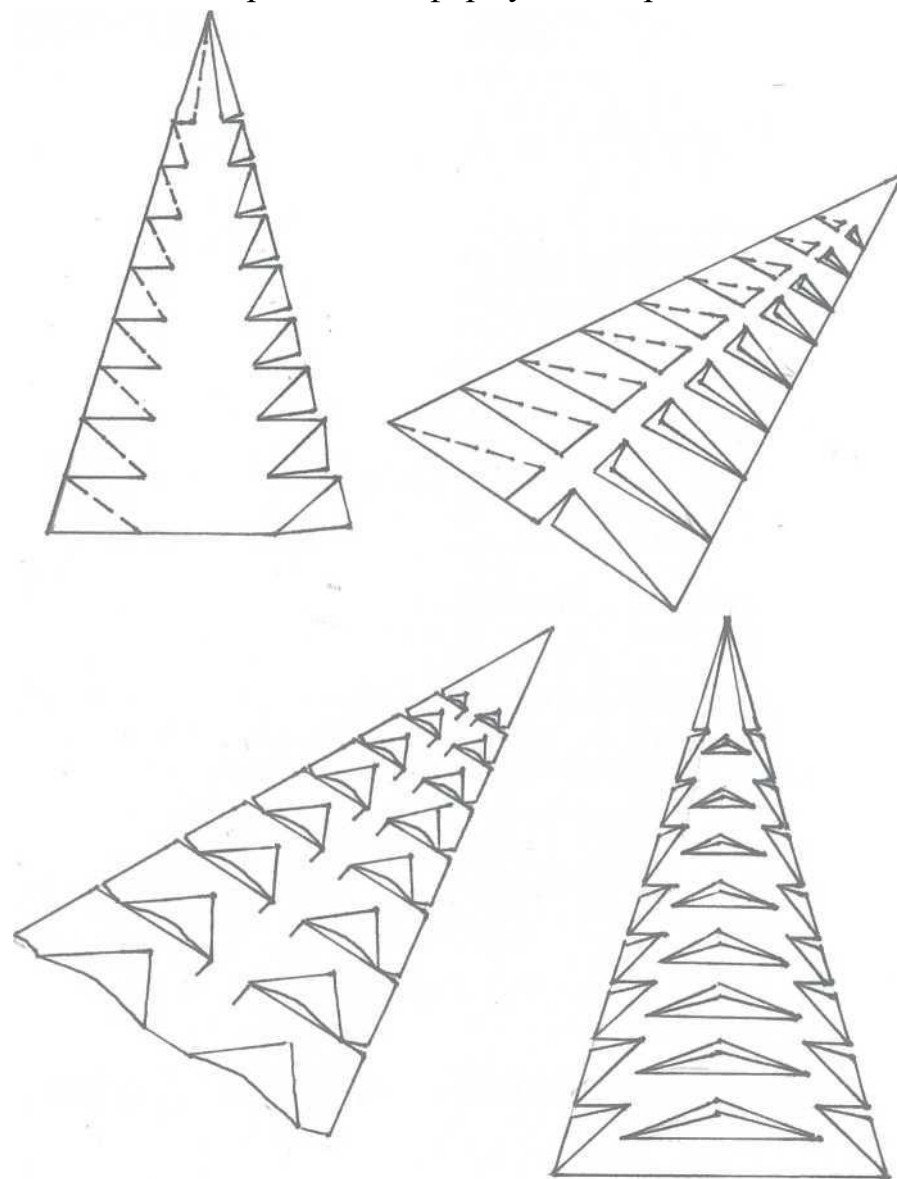

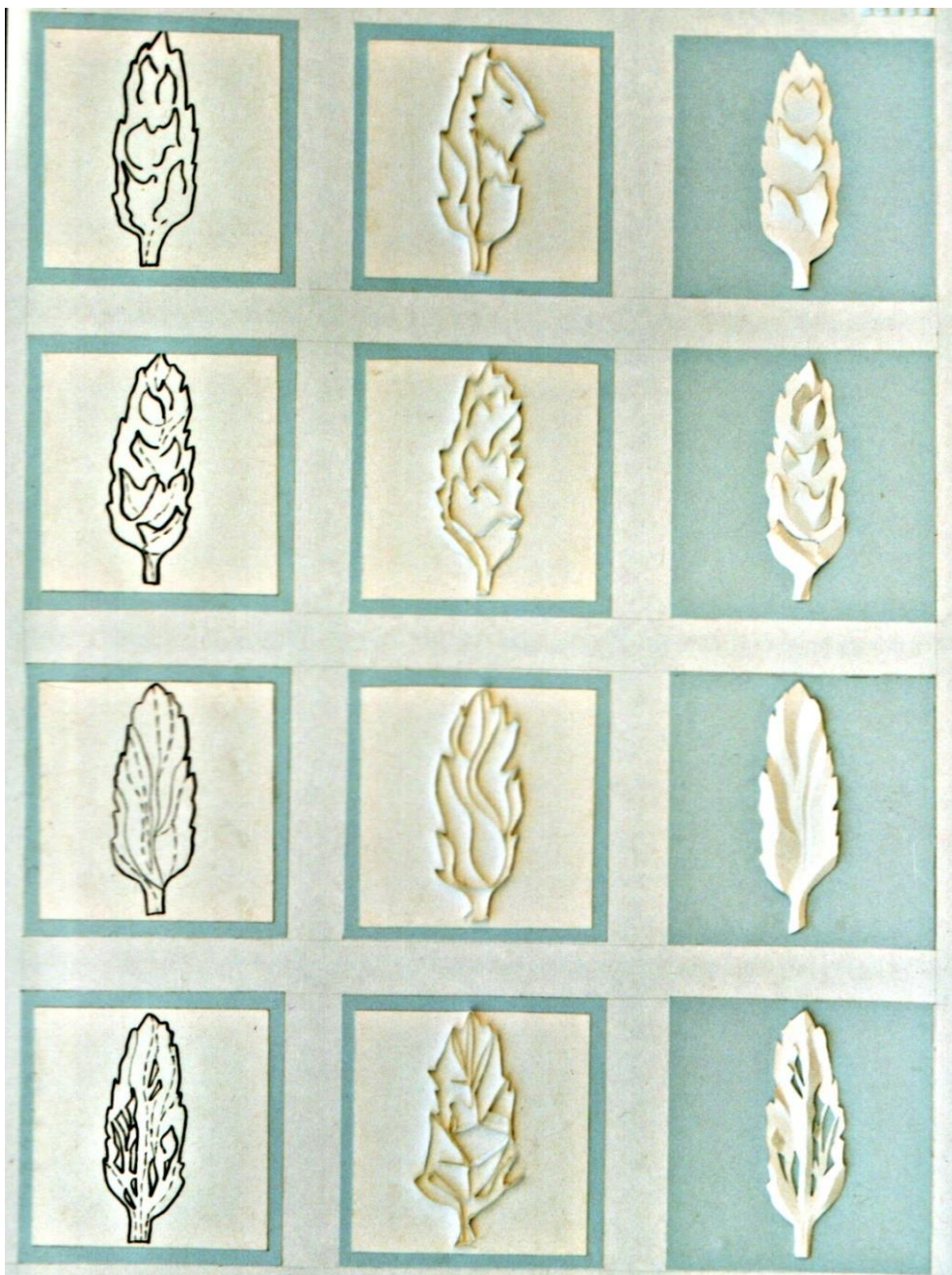
Вправа 1. Зробити надрізи з одної точки вершини трикутника. Зробити розрізи в різних варіантах відповідно до рисунка. Злегка прогнути аркуш, сформувати заготовку.

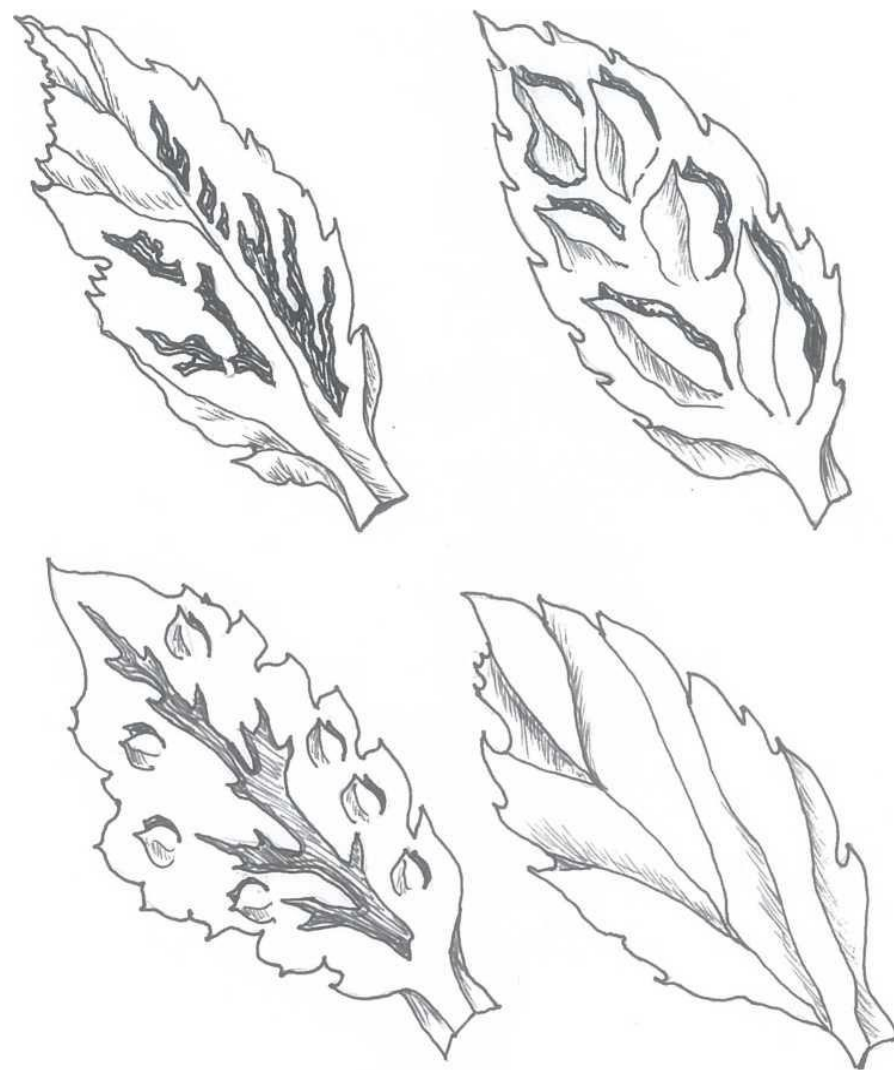

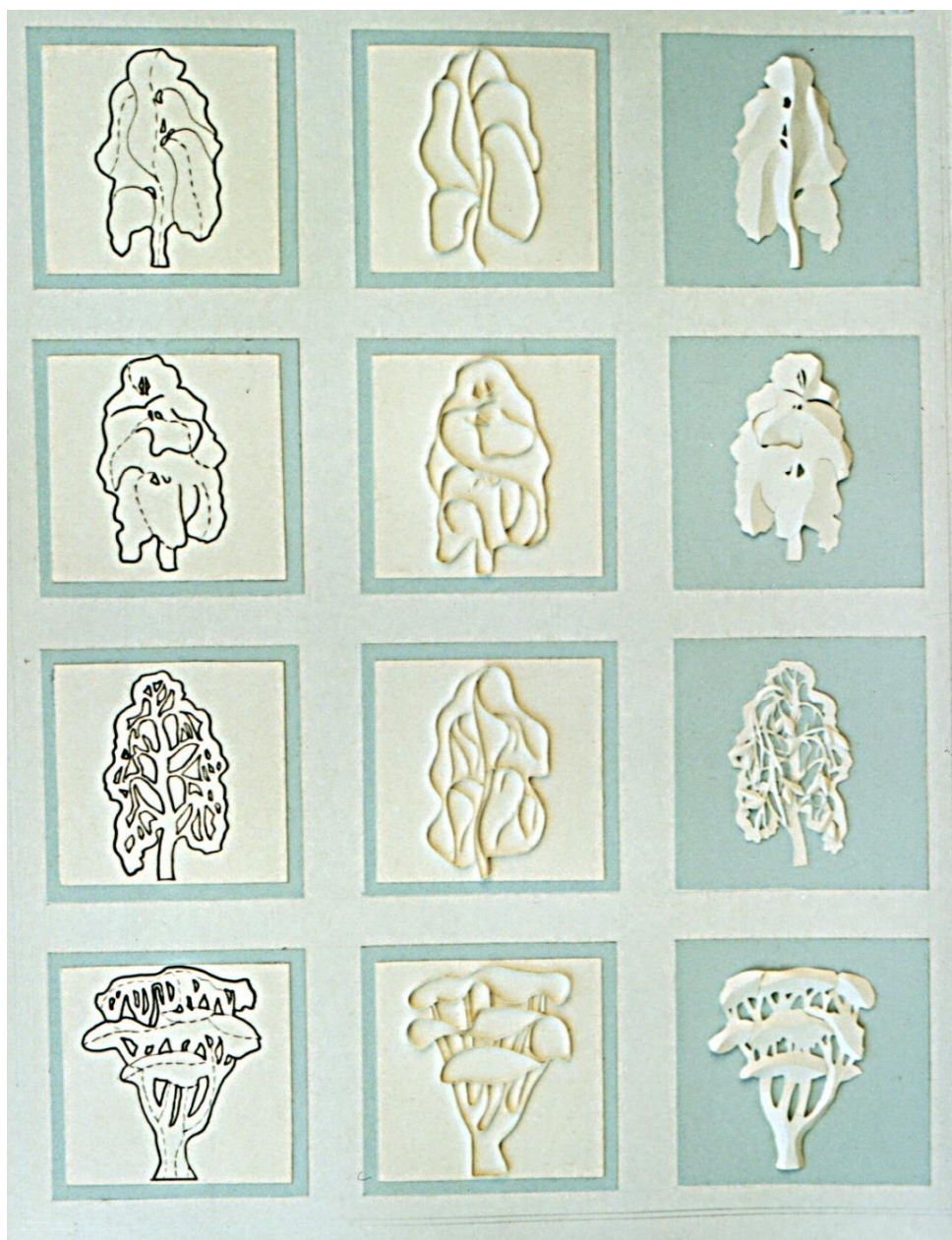
Вправа 2. На заготовках зробити розрізи вздовж суцільних ліній і надрізи - вздовж штрихових. Сформувати виріб.

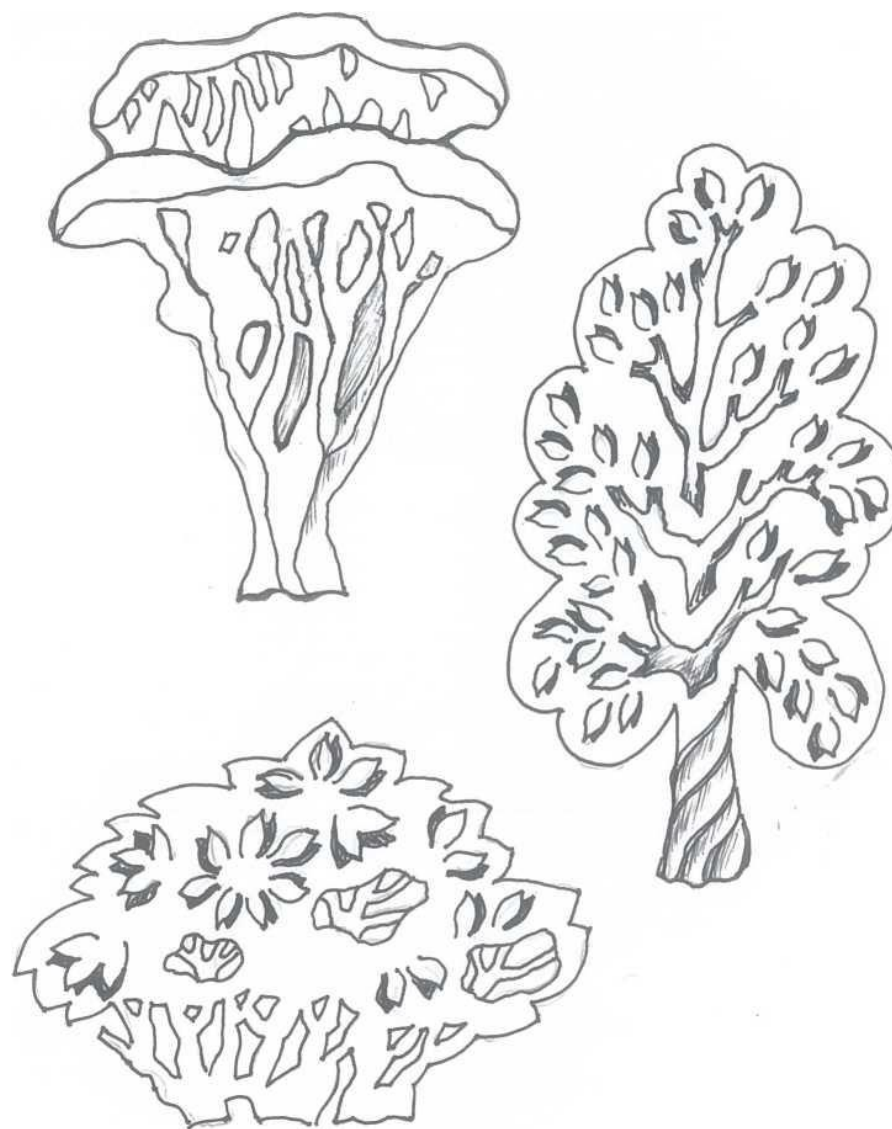

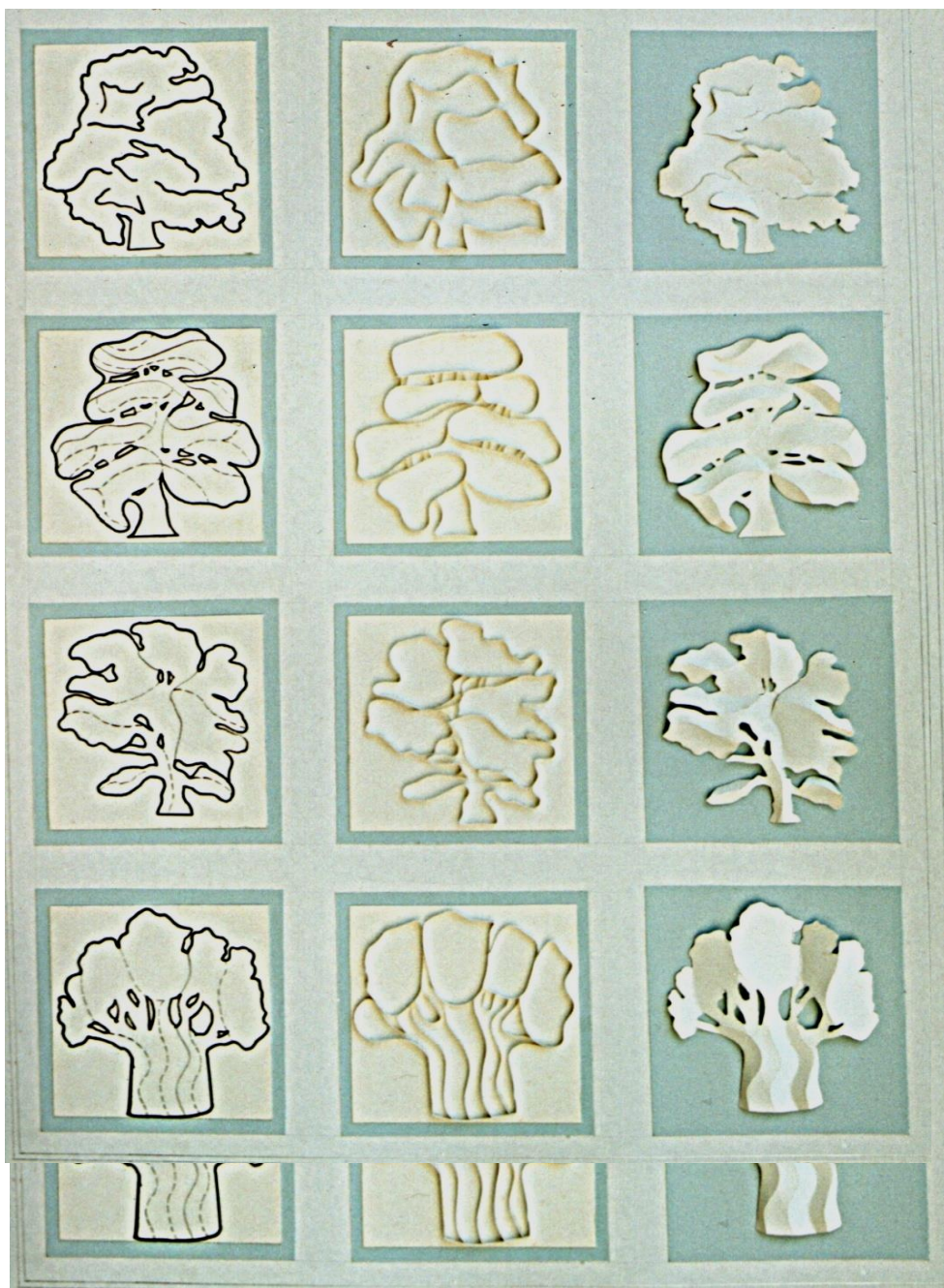
Вправа 3. Виконати криволінійні розрізи й надрізи відповідно до рисунка й сформувати виріб, прогнувши заготовку вздовж надрізів.

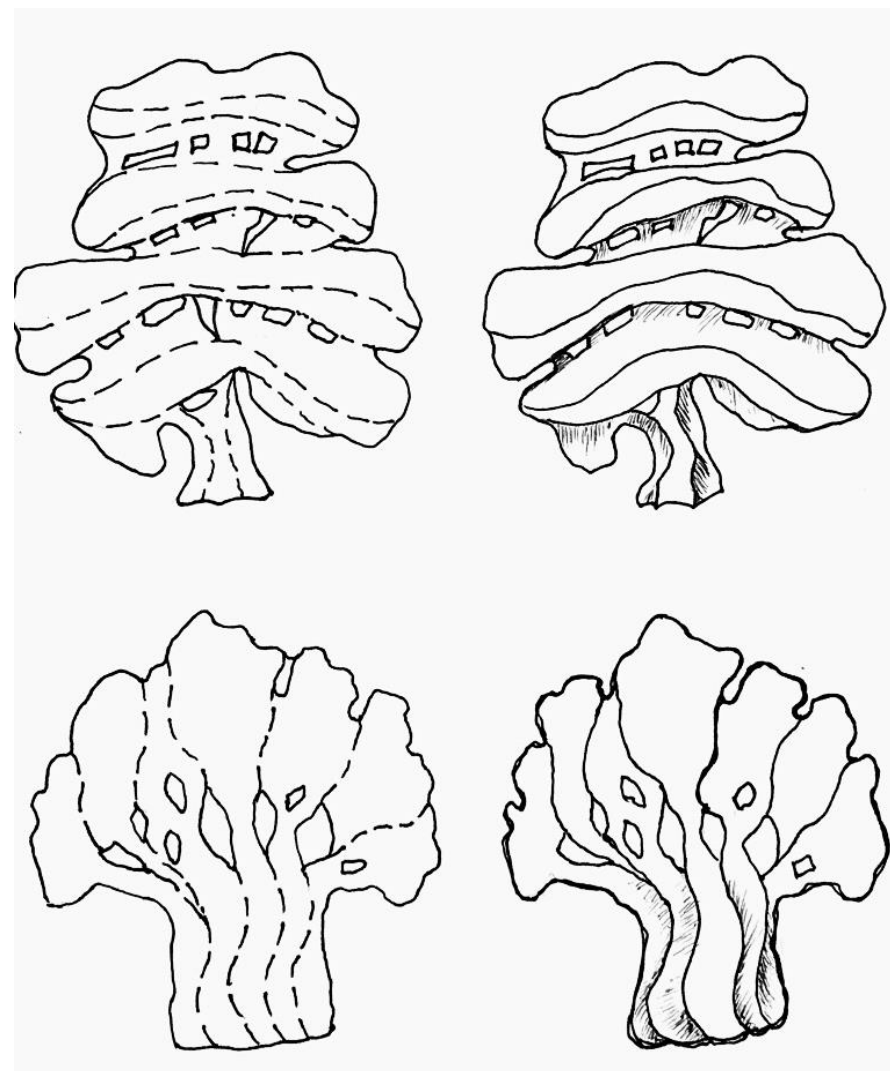

Вправа 4. Спочатку вирізаємо заготовку. Наскрізні розрізи у поєднанні з надрізами роблять роботу ажурною та легкою

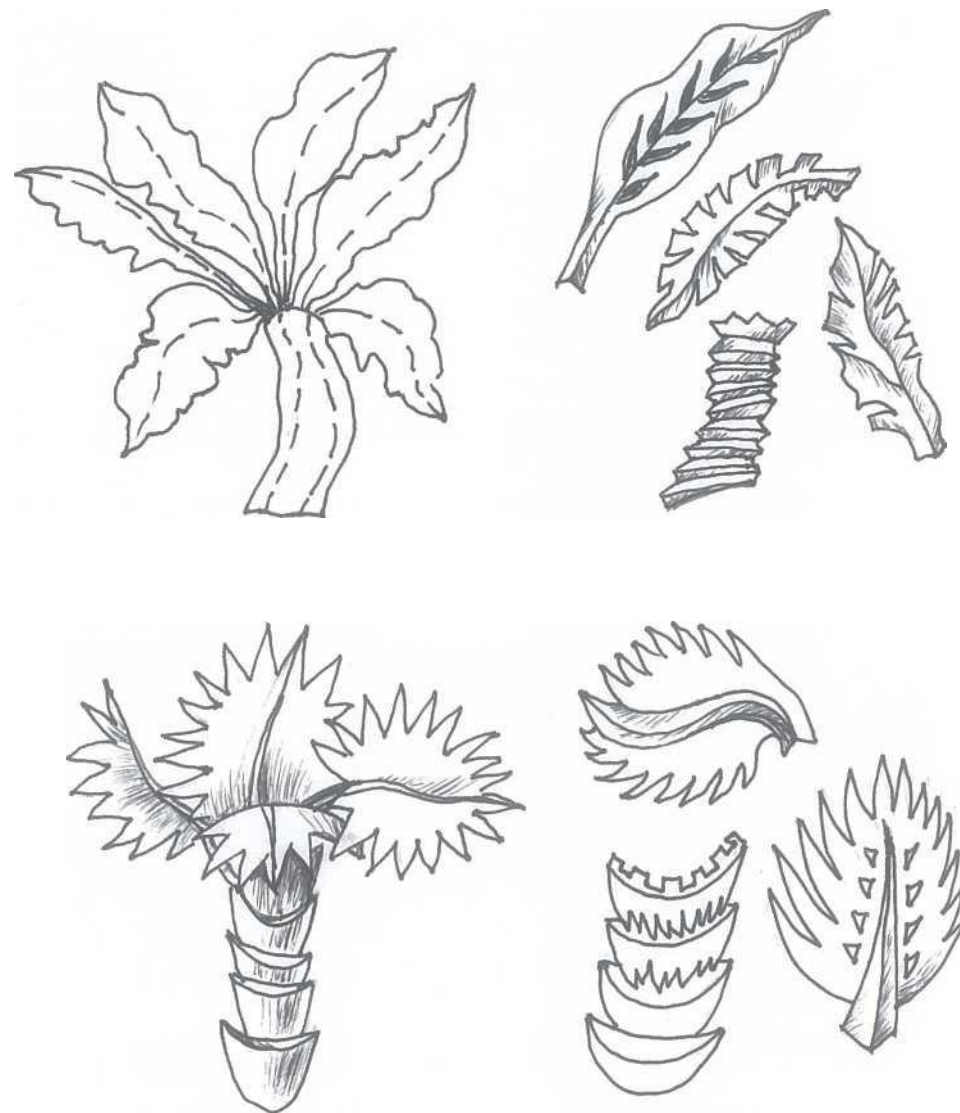

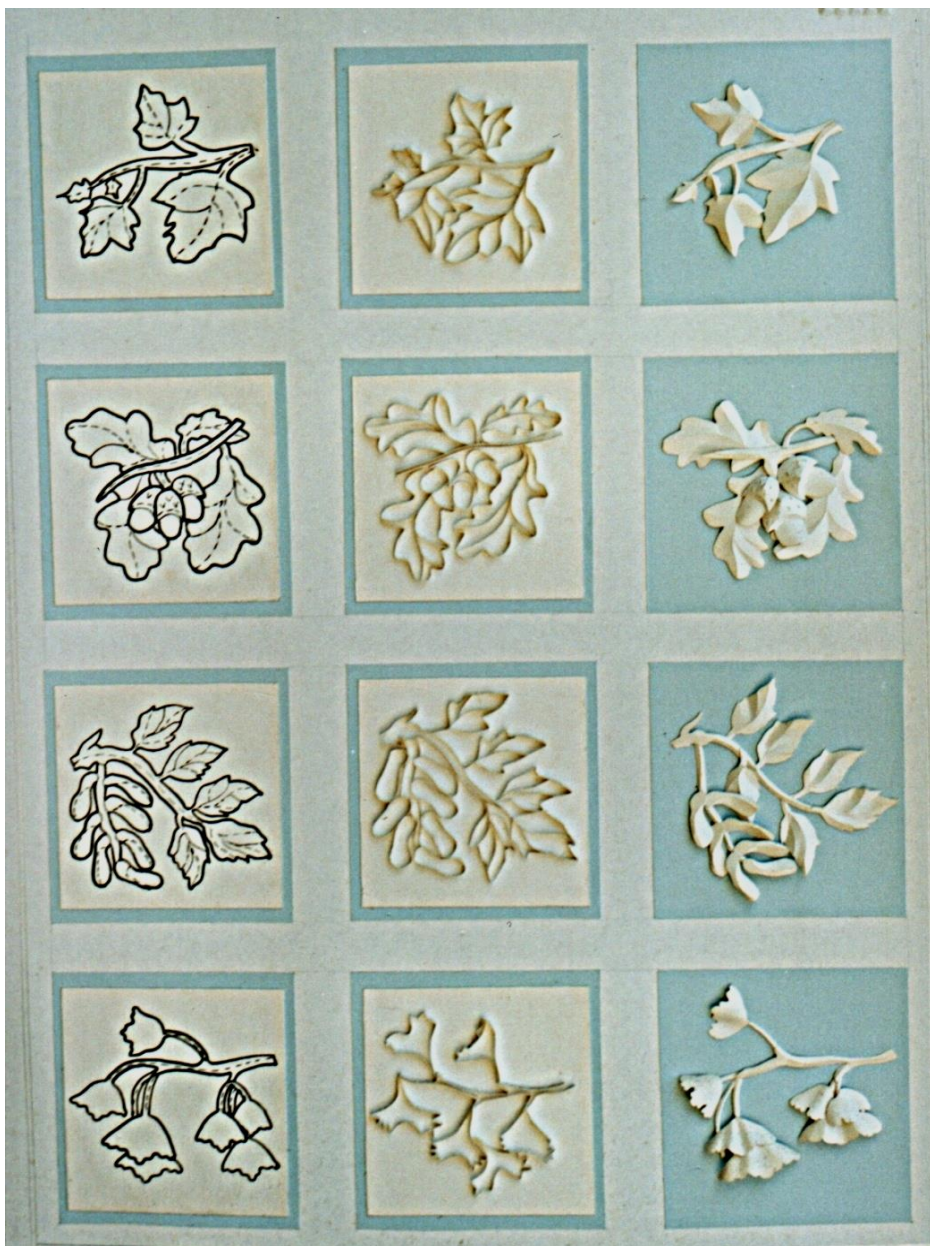
Вправа 5. Провести лінії-надрізи по відповідно до рисунка заготовки, зігнути вздовж ліній зламу, сформувати її у вигляді дерева.

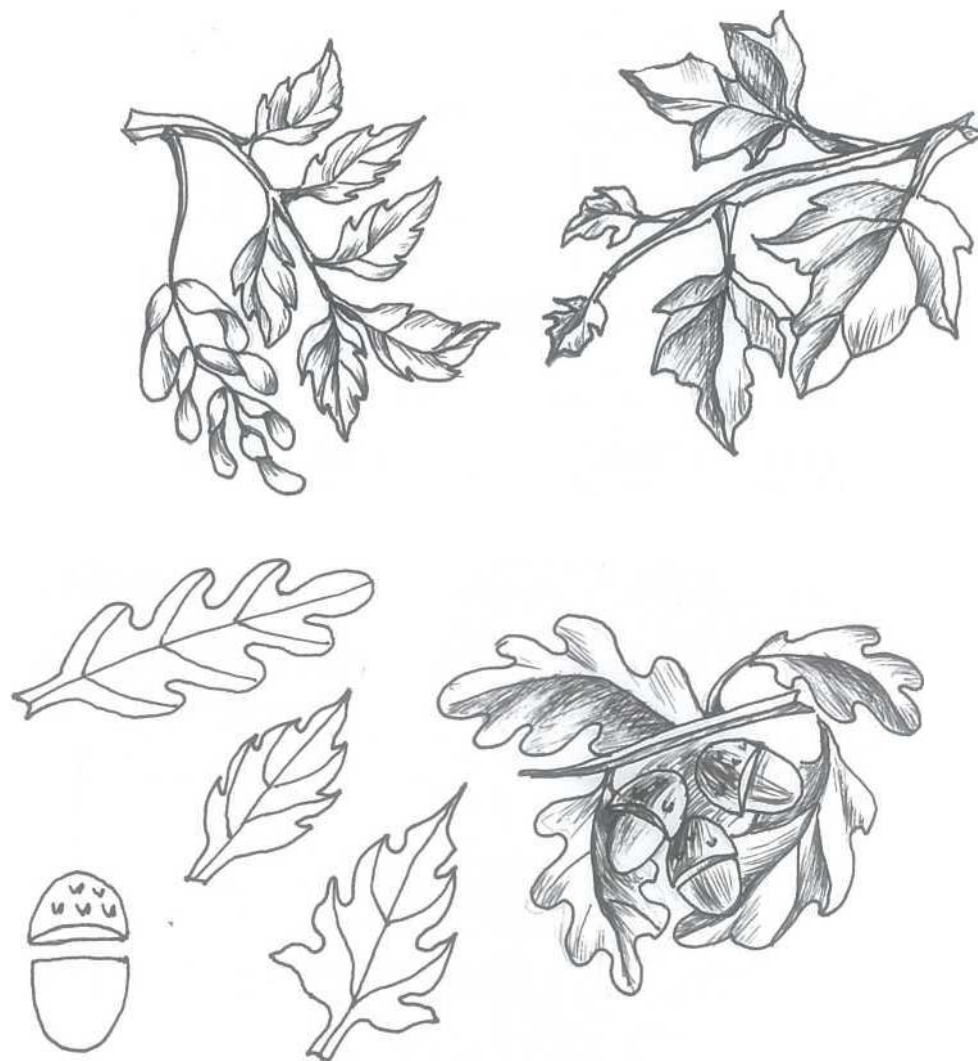

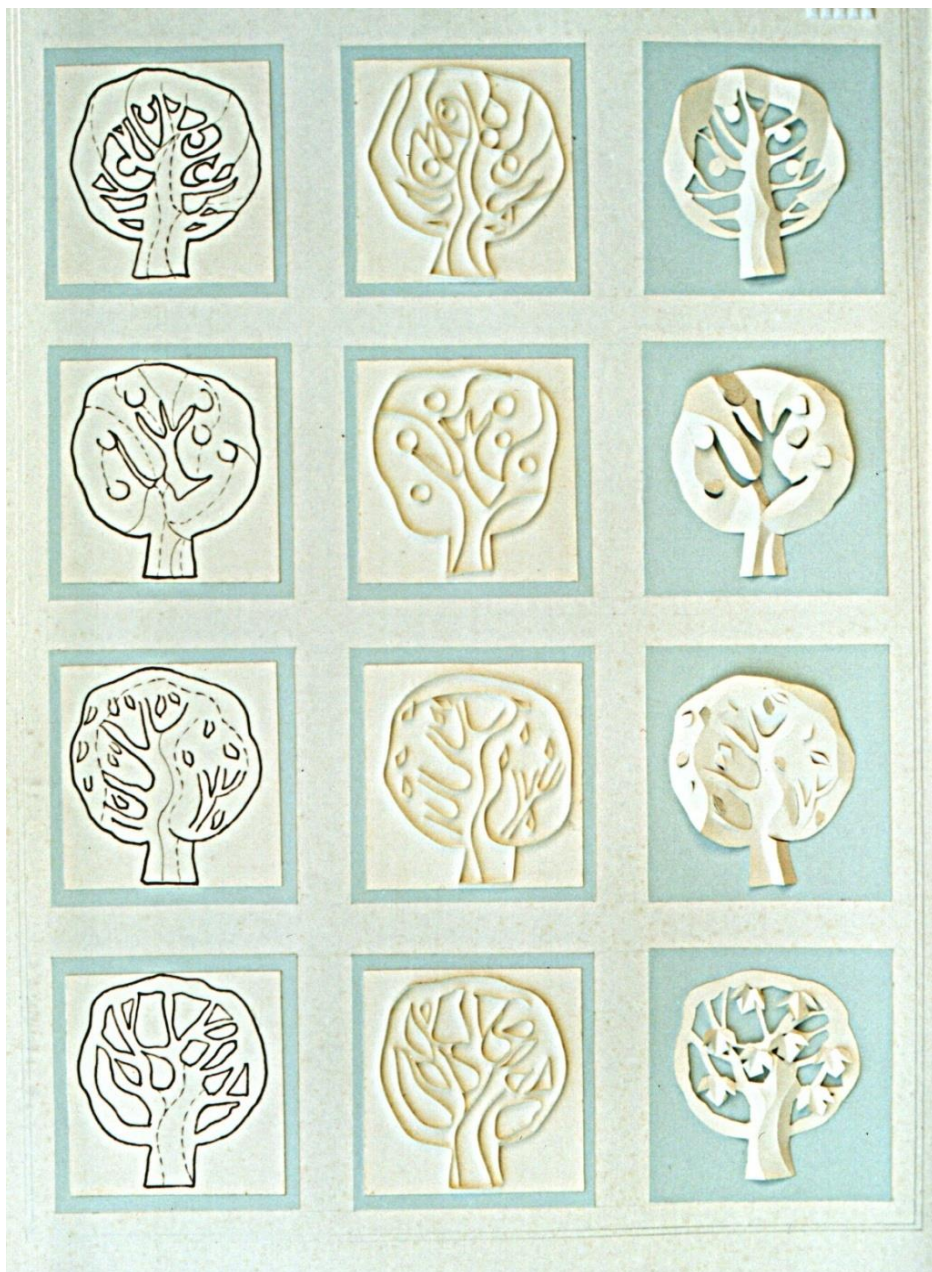
Вправа 6. З аналогією попередніх завдань виконати ці вправи.

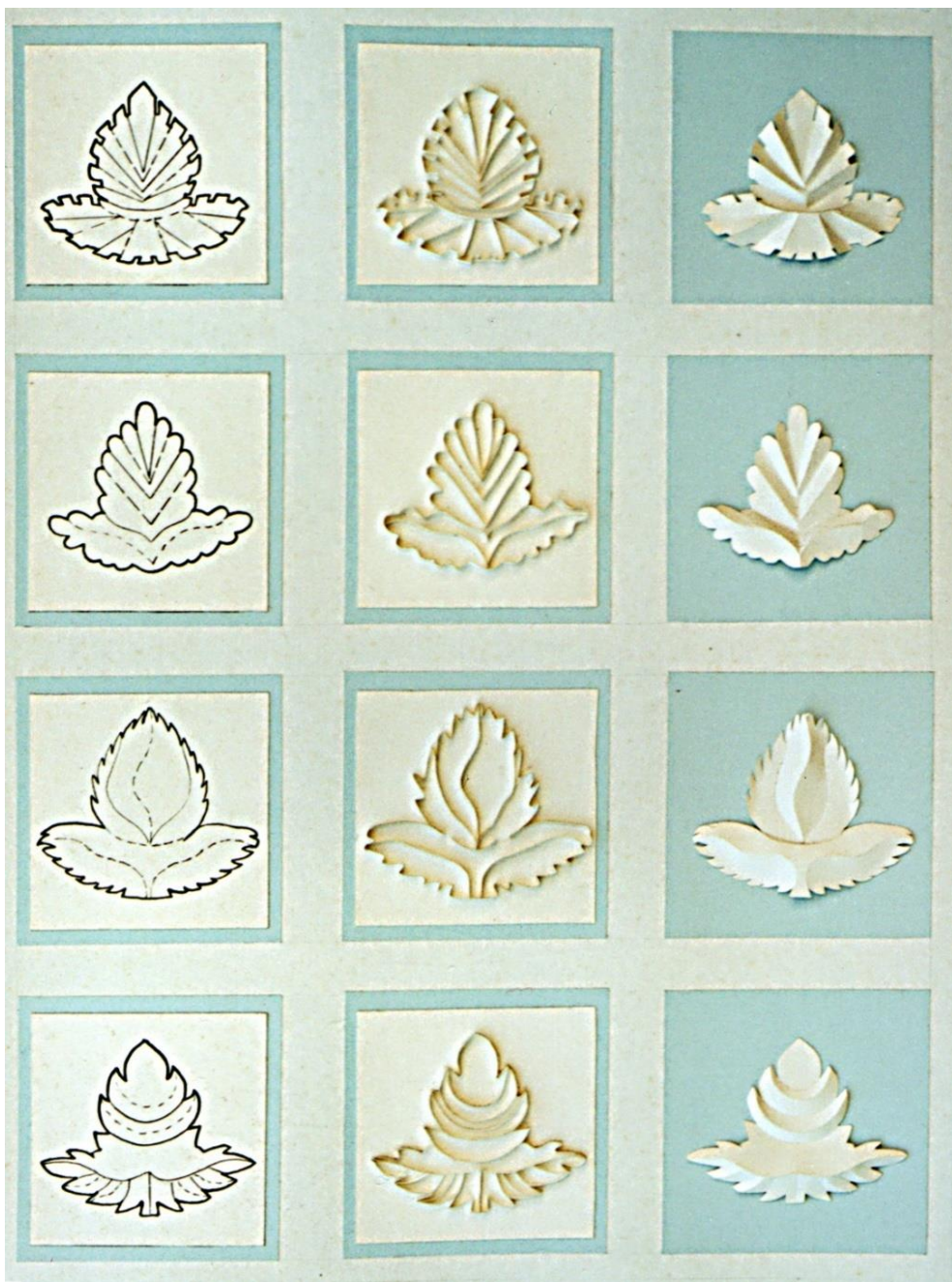
Вправа 7. Дрібніші деталі вимагають більшої уваги й точності. Їх можна вирізати з суцільного аркуша паперу. Інші вироби можуть складатися з окремих деталей, із них роблять маленькі нескладні композиції – гілочки з листочками.

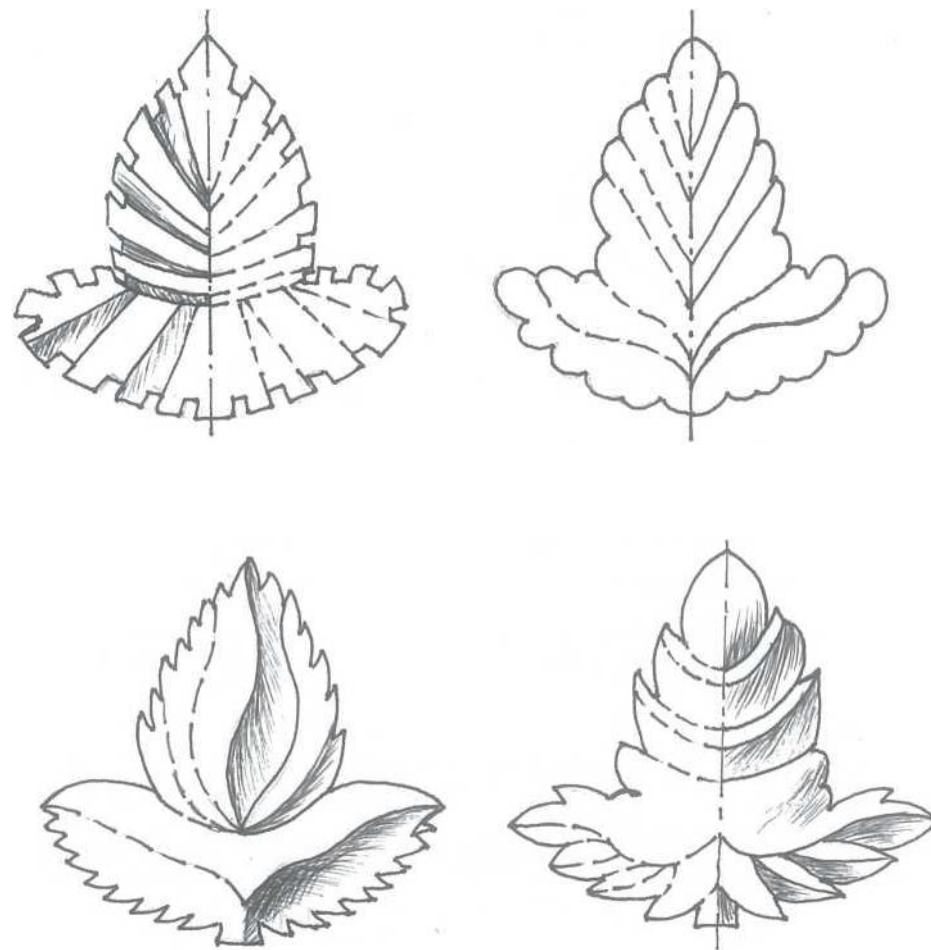

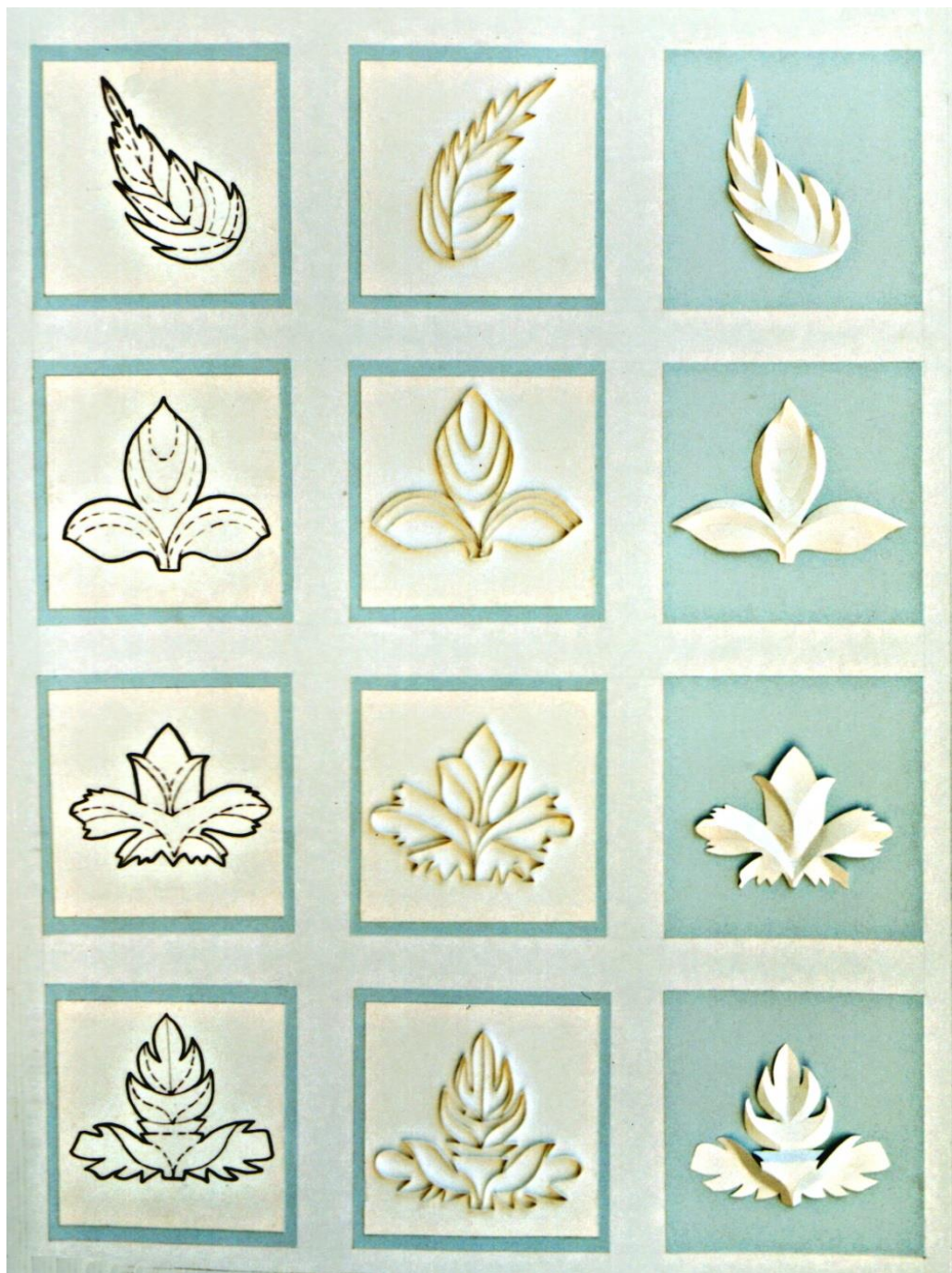
Вправа 8. Конструктивні декоративні дерева з ажурно-витинанковими вирізаннями виконуються у тій самій послідовності.

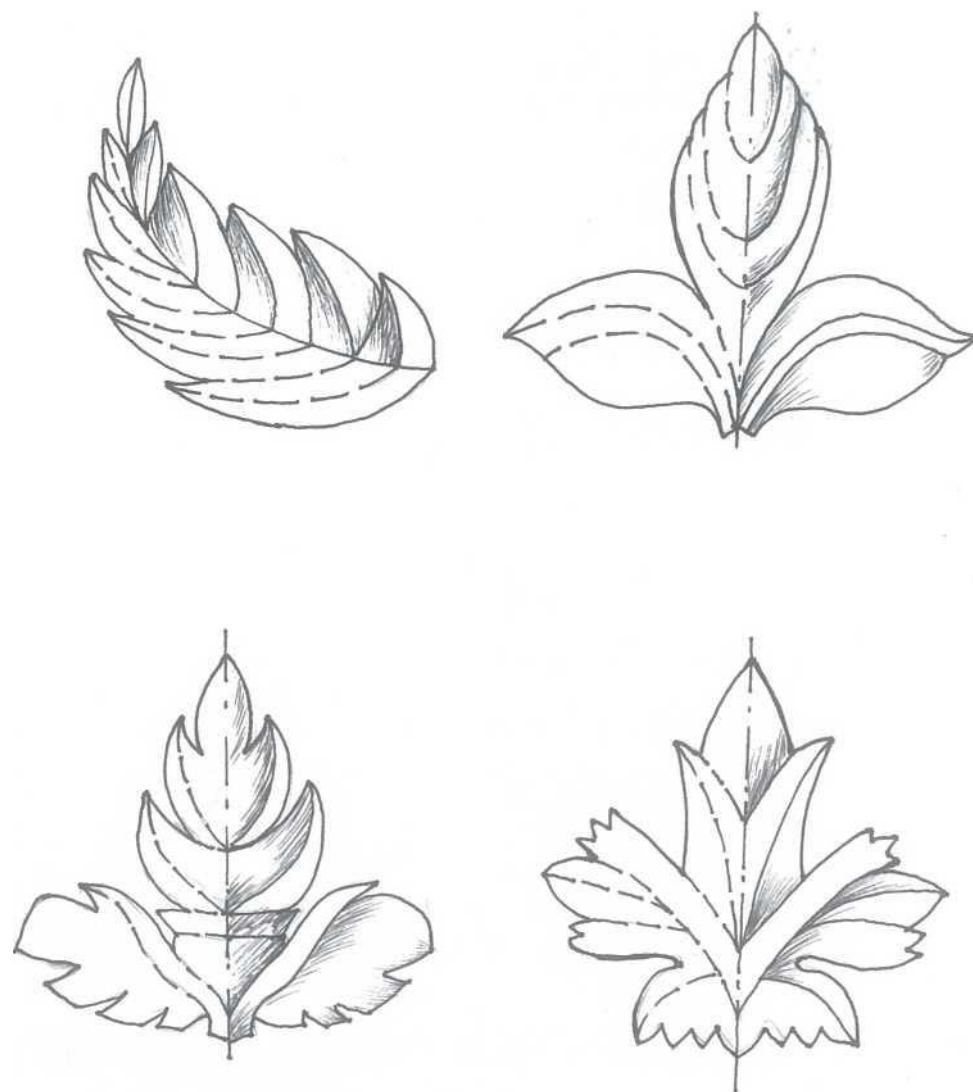

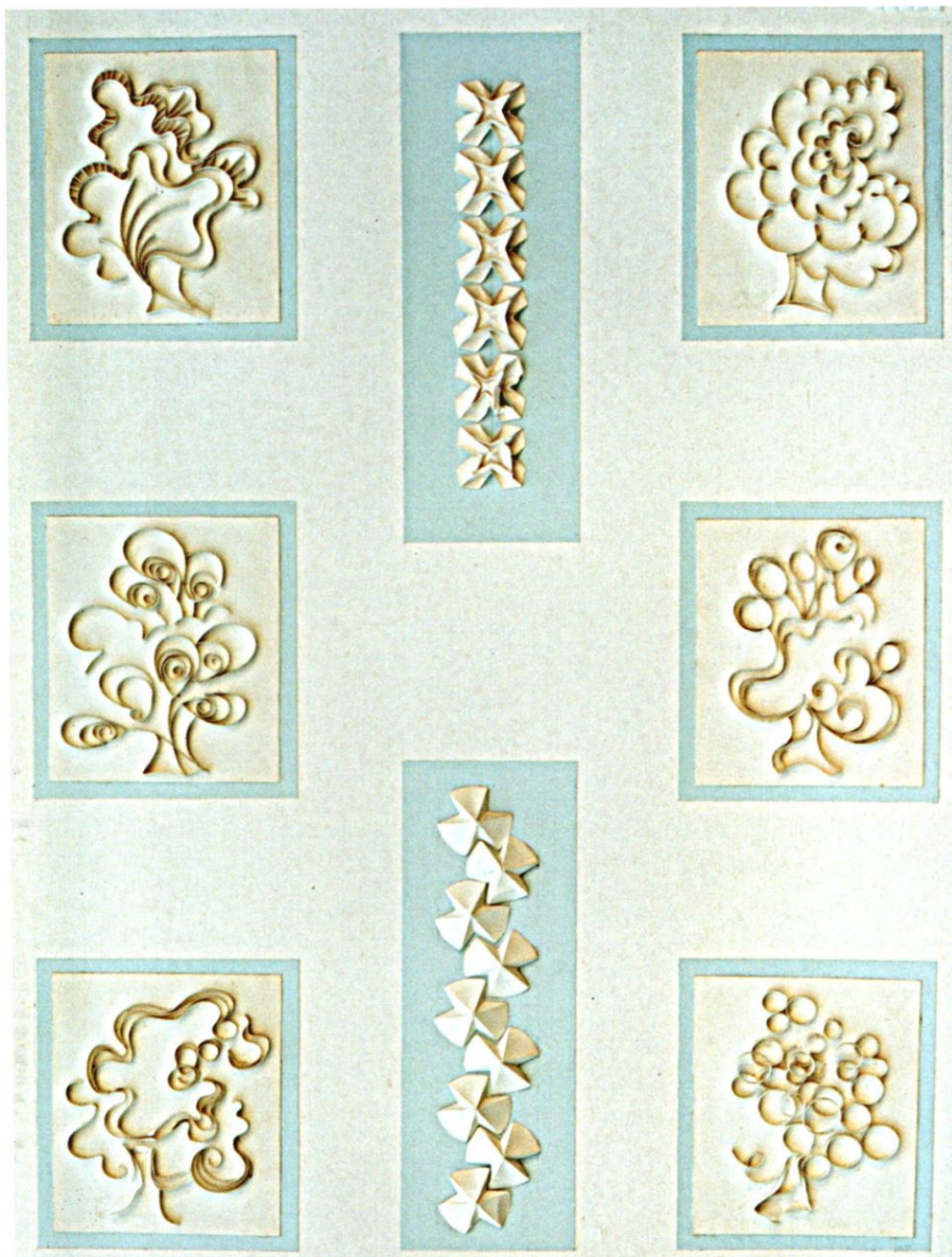
Вправа 9. Декоративне листя дерев різного виду за допомогою кальки можна перенести на щільний папір, зробити надрізи по штриховим лініям і придати їм об'ємної форми.

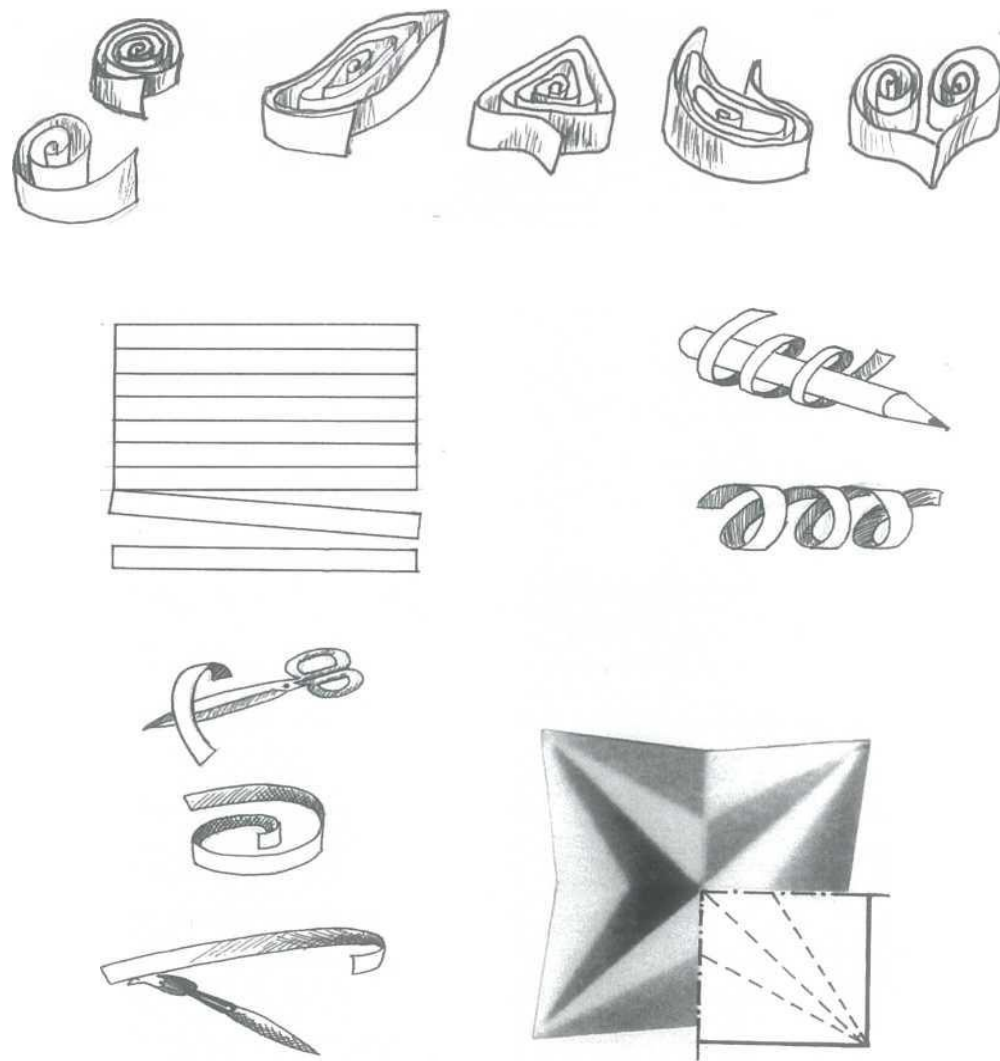

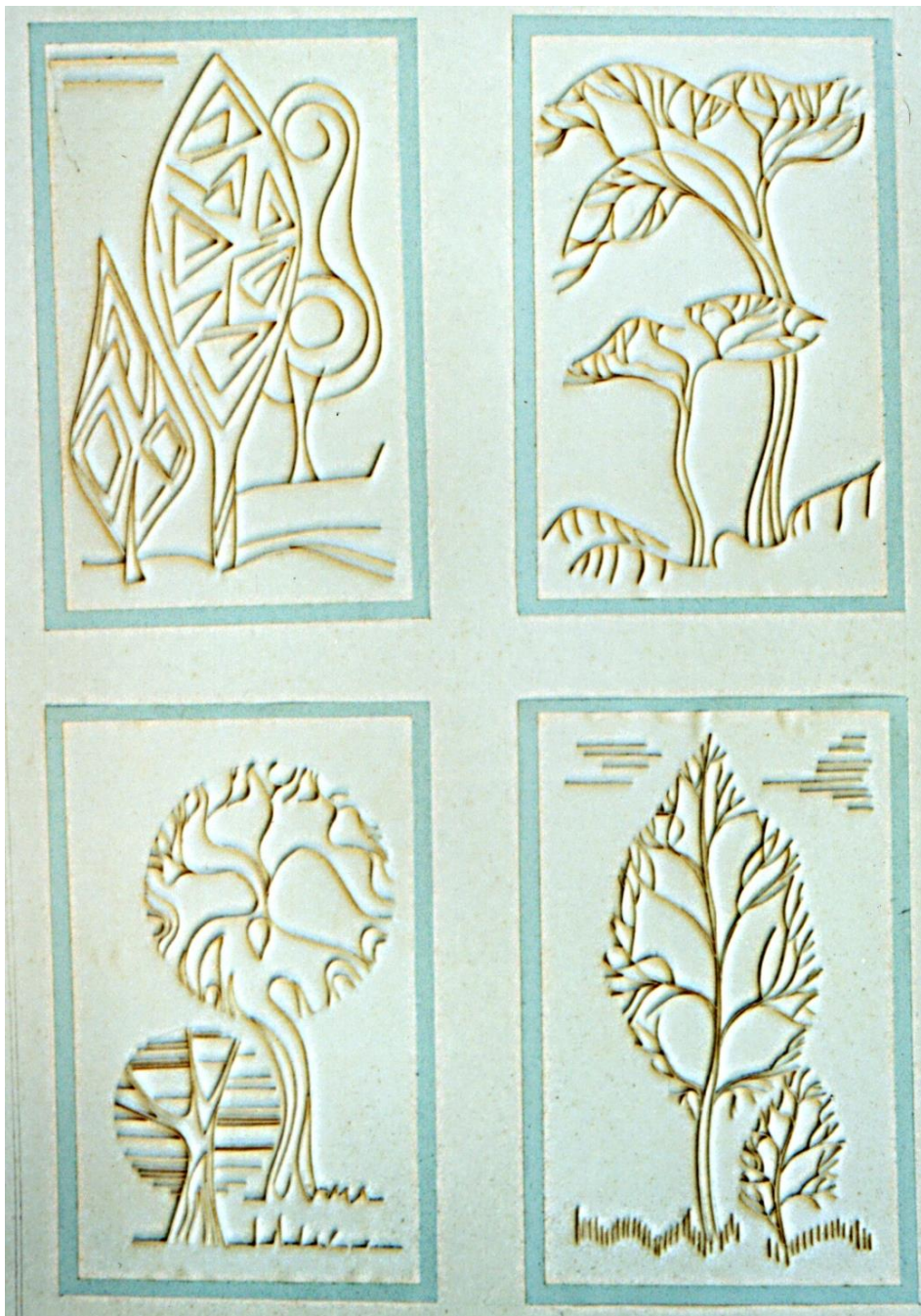
Вправа 10. Форма листків і графіка рисунка наближені до природних і виконуються за тією ж схемою.

Вправа 11. Декоративні стилізовані дерева можна виконувати з рівномірно нарізаних смужок паперу (торцева пластика), наклеюючи смужки "в торець" відповідно до малюнка.

Вправа 12. Варіанти композицій, що виконані в техніці торцевої пластики і квілінга.

Торцева пластика – це вид паперопластики, який відносять до конструювання з паперу. Техніка полягає в тому, що нарізають тонкі смужки (до 5 мм) й, вигинаючи їх, наклеюють на формат «в торець».

Для виконання роботи беруться кращі сорти паперу типу ватману. З нього можна вирізати і виклеювати об'ємні декоративні елементи, шрифти і паперову скульптуру, скласти композиції на теми казок.

Мотивом для пошуку декоративного елемента може бути насамперед жива природа. При складанні ескізу декоративного елемента можна використовувати природні форми листків, квітів, плодів різних рослин, перетворюючи (стилізуючи) їх у своїх композиціях. У процесі стилізації дуже важливим є момент художності, вміння бачити красиве в природі і використовувати у своїй композиції. Торцева пластика виконується без щільного накручування, смужки можна злегка пропрасувати спицею або лінійкою, щоб надати їй гнучкість і укласти по малюнку

візерунка. Існують лінійки з отворами різного діаметру, що дозволяють створювати елементи точно заданого розміру. Для цього скручені спіралі кладуться в отвори лінійки.

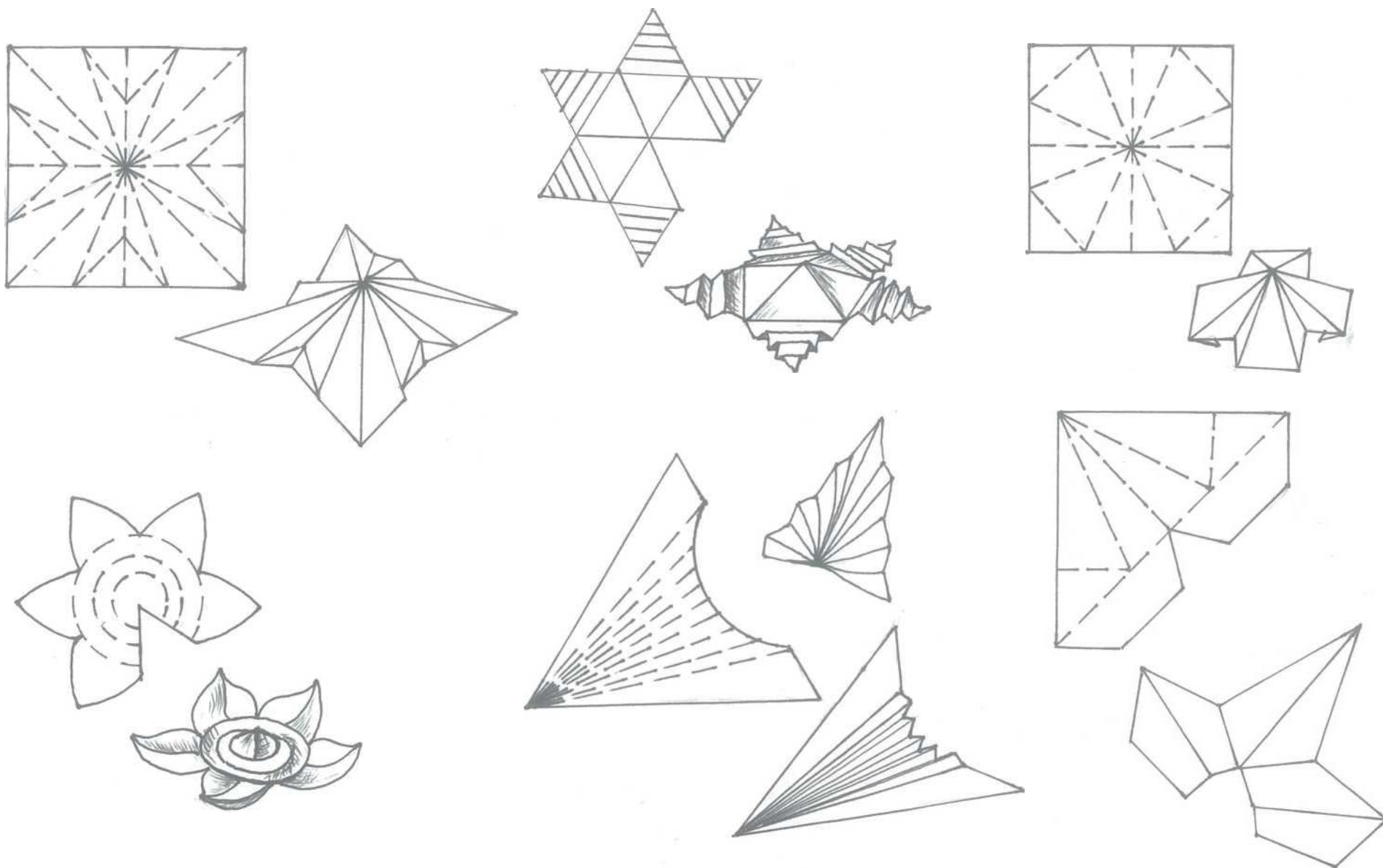
Також використовується пінцет (для точного закріплення деталей на основі), ножиці, клей ПВА, а краще використати клей "Дракон", але помірно, щоб не залишати блискучих слідів.

Паперокручення (також *квілінг* англ. quilling - від слова quill (пташине перо)) - мистецтво виготовлення плоских або об'ємних композицій із скручених у спіраль довгих і вузьких смужок паперу.

Квілінг - паперова філігрань - старовинна техніка обробки паперу, поширена і у наш час у багатьох європейських країнах, де дістала назву «квілінг». У Франції і в Італії паперова філігрань, починаючи з XVI століття, використовувалася ченцями для прикраси і обрамлення священних образів, як скромний заміник золотої і срібної філіграні. Квілінг – це техніка паперокручення. Смужка паперу звивається в щільну

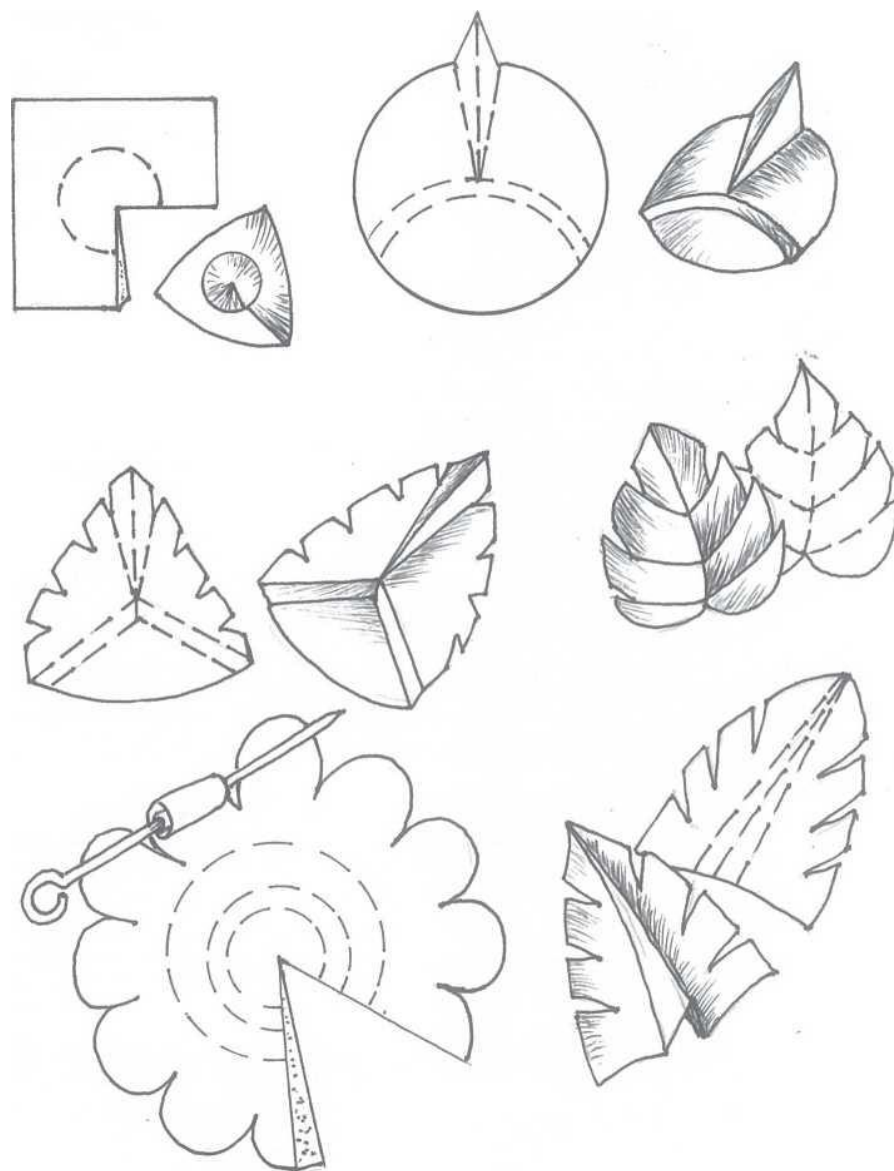
спіраль. Почати навивку буде зручно, накрутивши край паперової стрічки на кінчик гострого шила, спиці або спеціальної палички для квілінга, що має роздвоєний кінчик зручний для захоплення паперу. Сформувавши сердцевину спіралі, продовжувати роботу доцільно без використання інструменту. Так можна подушечками пальців відчувати, чи однорідно формується рулон, і в час скоректувати зусилля. В результаті повинна утворитися щільна спіраль менше сантиметра в діаметрі. Вона буде основою подальшого різноманіття усіх форм. Після цього спіраль розпускається до потрібного розміру, і потім з неї формується необхідна фігура (крапля, око, півколо, трикутник, квадрат, стріла, лист, качина лапка і так далі). Кінчик паперу прихоплюється крапелькою клею. Існує безліч типових фігур, але завжди самому можна придумати нові, щоб реалізувати свої творчі можливості. Набори готових нарізаних смужок паперу для квиллінга (різноколірні мікс і однотонні) можна купити в спеціалізованих магазинах

ПЕРЕТВОРЕННЯ ПЛОЩИНИ АРКУШУ ПАПЕРУ В РЕЛ'ЄФНУ ДЕКОРАТИВНУ ФОРМУ

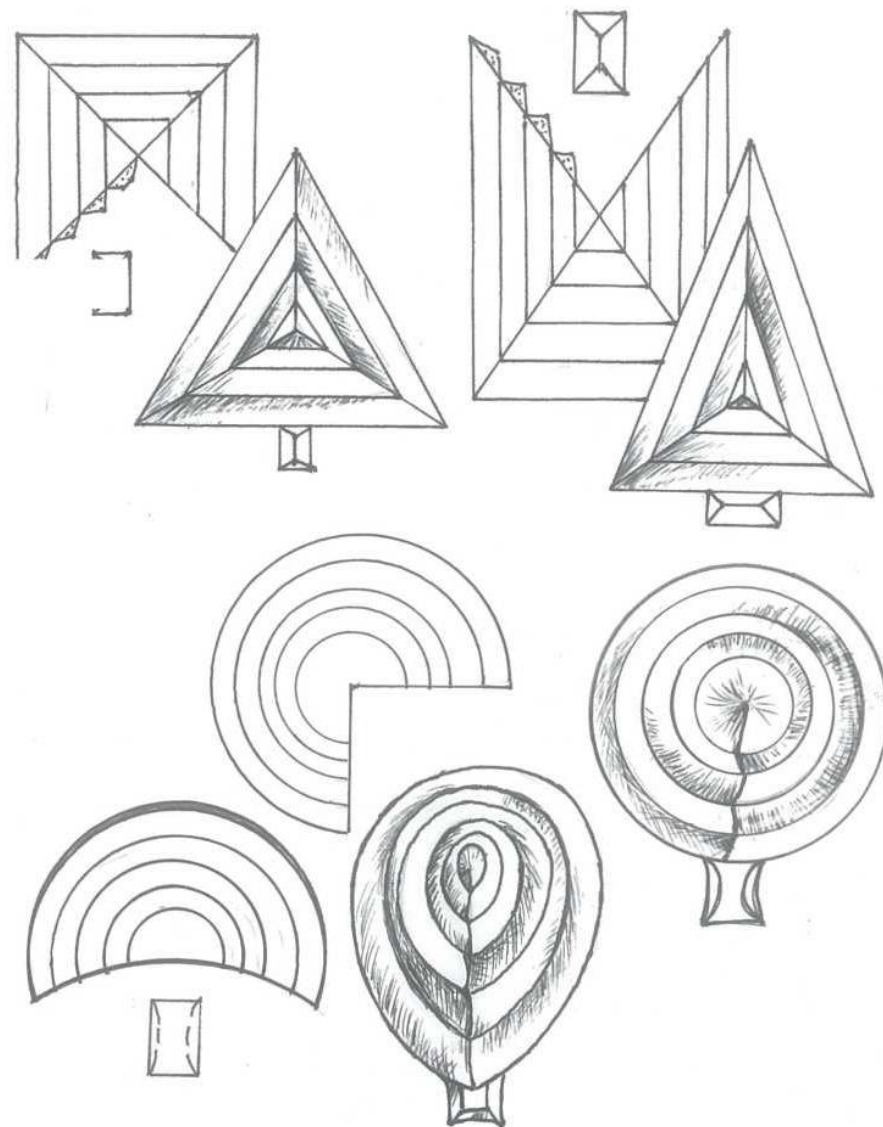

Вправа 13. Різноманітні варіанти соняшнику, створені з невеликих модулів і окремих деталей за допомогою надрізів і вирізів.

Вправа 14. Геометрична розробка декоративних форм дерев виконується з цілісного аркуша паперу по попередній викрійці.

Дерево, виконане в техніці паперопластики, - торцевою і об'ємною - створює враження зими і літа.

